

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 350/06-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. júla 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti MUDr. A. P., G., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., v časti, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 202/03 (pôvodne vedenej Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 15 C 434/02 a Okresným súdom Svidník pod sp. zn. 3 C 440/02), takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. A. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 202/03 (pôvodne vedenej Okresným súdom Košice II pod sp. zn. 15 C 434/02 a Okresným súdom Svidník pod sp. zn. 3 C 440/02) p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice II p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 202/03 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. MUDr. A. P. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť MUDr. A. P. trovy právneho zastúpenia v sume 6 887,72 Sk (slovom šesťtisícosemstoosemdesiatšesť slovenských korún a sedemdesiatdva halierov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. I. R., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 350/06-15 z 31. októbra 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť MUDr. A. P., G. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., K., a to v rozsahu vymedzenom v I. bode označeného uznesenia. Z jej obsahu vyplynulo, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 15 C 202/03 (pôvodne vedenej okresným súdom pod sp. zn. 15 C 434/02 a Okresným súdom Svidník pod sp. zn. 3 C 440/02) o návrhu na rozvod manželstva.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

„Dňa 15. 3. 2002 podala navrhovateľka MUDr. Z. P. návrh na rozvod manželstva na Okresný súd Košice II. V tomto konaní vystupuje sťažovateľ ako odporca. Toto konanie sa viedlo pod sp. zn. 15 C 434/02.“

Podľa sťažovateľa konanie nie je právoplatne skončené ani po štyroch rokoch a šiestich mesiacoch.

Sťažovateľ uvádza:

„V postupe Okresného súdu Košice II možno rozpoznať tak obdobia, v ktorých súd nekonal, ako aj obdobia, v ktorých síce vykonával úkony, ale tieto nesmerovali k prejednávaniu a rozhodnutiu veci a teda k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa.

Za obdobie nečinnosti súdu považuje sťažovateľ čas od 15. 3. 2002 do 20. 9. 2002, teda dobu viac než 6 mesiacov, na konci ktorých súd postúpil vec Okresnému súdu vo Svidníku. Sťažovateľovi nie je jasné, prečo tento úkon zabral súdu viac než pol roka.

Obdobie od 20. 9. 2002 až do 28. 5. 2003, kedy sa vec nenachádzala na Okresnom súde Košice II, nemôže byť podľa názoru sťažovateľa pričítané na ťarchu tomuto súdu.

Ďalším obdobím, v ktorom súd nevykonával plynulé úkony, je obdobie od 6. 6. 2003 do 17. 12. 2003, teda 6 mesiacov, kedy sa malo vo veci uskutočniť prvé pojednávanie.

Pojednávanie, ktoré sa uskutočnilo dňa 17. 12. 2003 bolo odročené s tým, že vo veci bude nariadené znalecké dokazovanie. Uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania však bolo doručené účastníkom až 26. 2. 2004, teda viac než po dvoch mesiacoch od konania pojednávania.

Ďalšie obdobie nečinnosti uplynulo od 12. 3. 2004, kedy súd ustanovil za znalkyňu PhDr. E. K. až do 25. 10. 2004, kedy bol znalecký posudok doručený právnej zástupkyňi sťažovateľa, teda 7 mesiacov. Sťažovateľ podotýka, že v uznesení o nariadení znaleckého dokazovania bolo znalkyni uložené podať znalecký posudok do 30 dní od doručenia uznesenia.

V praxi ústavného súdu bolo viackrát judikované, že za prieťahy v konaní spôsobené nedodržaním lehoty na podanie znaleckého posudku znalcom ustanoveným súdom, zodpovedá súd.

Pojednávanie, ktoré sa vo veci konalo dňa 14. 1. 2005 bolo odročené na neurčito

z dôvodu potreby nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania. Napriek tomu, na deň 22. 4. 2005 bolo nariadené pojednávanie vo veci. Aj keď súd nie je viazaný uznesením, ktorým sa upravuje vedenie konania, nariadenie pojednávania na deň 22. 4. 2005 a nenariadenie kontrolného znaleckého dokazovania považuje sťažovateľ za taký postup súdu, ktorý prispel k ďalším prieťahom v ňom. Súd nariadil znalecké dokazovanie až dňa 30. 6. 2005, pričom za znalkyňu ustanovil PhDr. L. G. a námietke sťažovateľa voči osobe znalca nevyhovelo, napriek tomu, že ako to vyplýva z uznesenia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22. 12. 2005, dôvody na vylúčenie tejto znalkyne z konania boli dané.

Čas od 15. 7. 2005 až do nariadenia znaleckého dokazovania PhDr. L. C. dňa 3. 2. 2006 považuje preto sťažovateľ za obdobie ďalších prieťahov v konaní, za ktoré zodpovedá súd. Napriek tomu, že súd ustanovil znalkyňu uznesením zo dňa 24. 1. 2006 a na podanie znaleckého posudku jej stanovil lehotu 40 dní, znalecký posudok vypracovaný touto znalkyňou bol doručený sťažovateľovi 20. 7. 2006 a podaný znalkyňou 17. 7. 2006, teda v čase ďaleko prekračujúcom súdom stanovenú lehotu.

Napriek tomu, že sa sťažovateľ, aj navrhovateľka v konaní vyjadrili k podanému znaleckému posudku, doposiaľ vo veci nebol ani len nariadený termín pojednávania. Súd v súčasnosti žiada od sťažovateľa listiny preukazujúce jeho príjmy.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sa sťažovateľ domnieva, že jeho sťažnosť je prijateľná.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po predbežnom prerokovaní prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a rozhodol týmto nálezom:

„Právo sťažovateľa na prejednanie veci bez zbytočných prieťahov zakotvené v článku 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zakotvené v článku 6 ods. 1 vety prvej Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... bolo postupom v konaní vedenom pôvodne na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 15 C 434/02... porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje Okresnému súdu Košice II pokračovať v porušovaní namietaných právach sťažovateľa.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd Košice II konal vo veci vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 15 C 202/03 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 70.000,- Sk.

Odporca je povinný nahradiť sťažovateľovi všetky trovy tohto konania.“

K sťažnosti sťažovateľa sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril predseda okresného súdu. Vo svojom vyjadrení chronologicky popísal priebeh preskúmaného konania nasledovne:

„Návrh o rozvod manželstva bol podaný na tunajšom súde dňa 15. 3. 2002 a sťažovateľ ho prevzal dňa 29. 5. 2002.

Dňa 26. 8. 2002 predložil súdu plnú moc pre svoju právnu zástupkyňu, ktorá podaním z uvedeného dňa súdu oznámila, že na konanie je príslušný Okresný súd vo Svidníku s odôvodnením, že nie je pravdivé v návrhu uvádzané tvrdenie navrhovateľky, že sťažovateľ sa na adrese trvalého bydliska v G. nikdy nezdržiaval.

Dňa 9. 9. 2002 predložil sťažovateľ potvrdenie Mestského úradu v G., podľa ktorého sú obaja účastníci prihlásení k trvalému pobytu v G. a opätovne požiadal o postúpenie veci Okresnému súdu vo Svidníku.

Na základe predloženého listinného dokladu bol spis dňa 20. 9. 2002 postúpený Okresnému súdu vo Svidníku.

Po rozhodnutí Najvyššieho súdu SR v Bratislave zo dňa 28. 5. 2003, že na konanie je miestne príslušný tunajší súd, bol spis Okresným súdom vo Svidníku doručený dňa 25. 6. 2003 nášmu súdu.

Dňa 23. 9. 2003 bola navrhovateľka vyzvaná na oznámenie, kde sa s maloletým synom zdržiava, za účelom ustanovenia kolízneho opatrovníka.

Uznesením zo dňa 6. 10. 2003 bol ustanovený kolízny opatrovník a po podaní jeho správy v mesiaci november 2003 bol určený termín pojednávania na deň 17. 12. 2003. Pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania.

Znalecké dokazovanie bolo nariadené uznesením zo dňa 19. 2. 2004. Proti osobe ustanovenej znalkyne podal námietku zaujatosti právny zástupca navrhovateľky.

Na základe uvedeného bola uznesením zo dňa 12. 3. 2004 ustanovená iná znalkyňa.

Dňa 30. 4. 2004 bol ustanovenej znalkyni predložený spis za účelom spracovania znaleckého posudku.

Prípisom zo dňa 23. 9. 2004 bola ustanovená znalkyňa urgovaná na doručenie znaleckého posudku, resp. oznámenie dôvodov, ktoré jej v jeho vypracovaní bránia.

Znalecký posudok bol podaný dňa 22. 10. 2004 a 25. 10. 2004 doručovaný účastníkom konania.

Po doručení vyjadrenia sťažovateľa k znaleckému posudku bol prípisom zo dňa 16. 11. 2004 vyzvaný na špecifikáciu pripomienok k predloženému znaleckému posudku a zdôvodnenie, prečo nesúhlasí s jeho závermi.

Dňa 30. 11. 2004 doručil súdu svoje vyjadrenie.

Dňa 20. 12. 2004 bol určený termín pojednávania na deň 14. 1. 2005. Ďalšie pojednávanie sa uskutočnilo 22. 4. 2005.

Pred uskutočneným pojednávaním bolo uznesením zo dňa 11. 4. 2005 rozhodnuté o znalečnom. V dôsledku sťažovateľom podaného odvolania proti uvedenému uzneseniu sa spis v období od 12. 5. 2005 do 28. 6. 2005 nachádzal na Krajskom súde v Košiciach.

Uznesením zo dňa 30. 6. 2005 bolo nariadené ďalšie znalecké dokazovanie. Proti osobe ustanovenej znalkyne vzniesol námietku zaujatosti sťažovateľ.

Za účelom zistenia potrebných skutočností pre rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti bol dňa 1. 8. 2005 urobený dotaz na Krajský súd v Košiciach a na vyjadrenie bola vyzvaná i ustanovená znalkyňa.

Dňa 19. 8. 2005 bol Okresný súd Košice I požiadaný o zapožičanie spisu.

Vyjadrenie znalkyne bolo súdu doručené dňa 5. 9. 2005 a uznesením zo dňa 3. 10. 2005 bolo rozhodnuté o jej nevyhlúčení z predmetného konania. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ dňa 20. 10. 2005 odvolanie, preto bol spis dňa 24. 10. 2005 predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach, odkiaľ bol vrátený dňa 27. 12. 2005 s rozhodnutím, ktorým bolo uznesenie tunajšieho súdu zmenené.

Uznesením zo dňa 24. 1. 2006, ktoré nadobudlo právoplatnosť 1. 3. 2006, bola vykonaním znaleckého posudku poverená iná znalkyňa.

Znalecký posudok doručila súdu 17. 7. 2006.

O znalečnom bolo rozhodnuté uznesením zo dňa 18. 7. 2006, ktoré nadobudlo

právoplatnosť 8. 8. 2006.

Dňa 30. 8. 2006 boli zisťované príjmy účastníkov konania.

Dňa 21. 9. 2006 bolo určené pojednávanie na 22. 11. 2006.“

Podľa názoru predsedu okresného súdu z tejto chronológie je zrejmé, že „... v danom konaní boli a sú vykonávané úkony a vytyčované pojednávania“.

Vo vzťahu k argumentácii sťažovateľa ohľadom prietáhov v predmetnom konaní spôsobených okresným súdom predseda okresného súdu uviedol:

„Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že po podaní návrhu bola vec postúpená Okresnému súdu vo Svidníku až po uplynutí niekoľkých mesiacov, tu je potrebné poukázať na tú skutočnosť, že z podaného návrhu nevyplývalo, že spis je potrebné postúpiť tomuto súdu. Sťažovateľ prevzal návrh v máji 2002, ale až po uplynutí troch mesiacov, v auguste 2002, oznámil súdu, že v návrhu je uvedená nesprávna informácia ohľadom jeho pobytu, z ktorej je potrebné vyvodiť záver o postúpení veci Okresnému súdu vo Svidníku.

Po predložení listinných dôkazov, preukazujúcich pobyt účastníkov konania (9. 9. 2002), bol spis odstúpený (20. 9. 2002). Z uvedených dôvodov nemožno pripísať na ťarchu súdu, že sa tak nestalo skôr.

Obdobie, keď sa spis nachádzal na Okresnom súde vo Svidníku, nie som oprávnený hodnotiť.

Dĺžka ďalšieho konania bola ovplyvnená predovšetkým skutkovou obťažnosťou sporu, keď v konaní bolo potrebné nariaďovať opakovane znalecké dokazovanie, pričom v oboch prípadoch ustanovenia znalkyne došlo k uplatneniu námietky zaujatosti proti ustanoveným znalkyniam zo strany účastníkov konania a následne boli vydané uznesenia o zmene pôvodne ustanovených znalkýň. Druhá z ustanovených znalkýň po urgencii podania posudku dĺžku jeho spracovania ospravedlnila jeho obťažnosťou.“

Uvedené vyjadrenie okresného súdu doručil ústavný súd právnej zástupkyňi sťažovateľa prostredníctvom jej zamestnankyne 14. decembra 2006.

Ústavný súd zo súvisiaceho súdneho spisu zistil v zásade rovnaké skutočnosti týkajúce sa priebehu konania, ako vo svojom vyjadrení uviedol okresný súd.

Sťažnosť v tejto veci pôvodne prijal 31. októbra 2006 na ďalšie konanie II. senát ústavného súdu. Dňa 22. januára 2007 skončilo funkčné obdobie sudcovi spravodajcovi, ktorému bola vec na ústavnom súde pridelená. Po schválení Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2007 a prerozdelení vecí novovymenovaným sudcom sa sudkyňou spravodajkyňou v tejto veci stala členka IV. senátu. Z uvedeného dôvodu vec prerokoval a vo veci samej rozhodol IV. senát ústavného súdu v zložení, ktoré je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická

zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokováanej veci.

1. Predmetom konania pred okresným súdom je návrh na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov. Po skutkovej stránke však možno konštatovať, že v danom prípade ide o vec skutkovo zložitú vyžadujúcu si vykonanie rozsiahlejšieho dokazovania, resp. zabezpečenie viacerých znaleckých posudkov za účelom preukázania skutkových okolností, na základe ktorých bude môcť okresný súd v tejto veci rozhodnúť. Zisťovanie skutkových okolností prostredníctvom znaleckého dokazovania môže spôsobiť výrazné predĺženie konania. Spomínanou skutkovou zložitost'ou veci však podľa názoru ústavného súdu nemožno ospravedlniť obdobia nečinnosti alebo neefektívnej činnosti okresného súdu v preskúmanom konaní.

Ústavný súd pri hodnotení okolností tohto prípadu a predovšetkým posudzovaní dĺžky konania zhodne s Európskym súdom pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) (napr. H. v. United Kingdom z 8. júla 1987) prihliadol aj na povahu sporu dotýkajúceho sa ochrany záujmov maloletého dieťaťa a jeho neistého osobného statusu, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02). Povaha tohto sporu, ktorá má súvis s existenčnou otázkou maloletého dieťaťa, resp. s jeho sociálnym postavením si vyžaduje čo najrýchlejší a najefektívnejší postup okresného súdu, a preto zároveň v tomto prípade podmieňovala aj kvalifikovanie zbytočných priet'ahov ústavným súdom v prísnejšom meradle.

2. Ústavný súd posudzoval priebeh napadnutého konania aj s ohľadom na druhé kritérium - správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania, pričom nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ťarchu sťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priet'ahom.

V súvislosti so správaním sťažovateľa je potrebné taktiež poukázať na skutočnosť, že celková doba tohto konania bola výrazne predĺžená aj o čas, ktorý okresný súd potreboval na rozhodnutie o viacerých procesných úkonoch sťažovateľa, ktorými aktívne využíval v priebehu konania svoje procesné práva podľa Občianskeho súdneho poriadku. Časový priestor, ktorý okresný súd potreboval na rozhodnutie o týchto procesných úkonoch však v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu nemožno započítať na ťarchu sťažovateľa, ale ani na ťarchu okresného súdu (mutatis mutandis III. ÚS 192/02, III. ÚS 82/05).

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Ústavný súd vo svojej judikatúre už vyslovil, že v prípade, ak v preskúmanom konaní nezistil žiadne významnejšie obdobia nečinnosti okresného súdu, ktoré by sami o sebe odôvodňovali vyslovenie záveru o porušení práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, avšak dĺžku konania pred okresným súdom nemožno vo vzťahu k tomuto právu považovať za ospravedliteľnú, na vyslovenie záveru o porušení sťažovateľovho práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa názoru ústavného súdu, postačuje len poukázať na okolnosti, ktoré prispeli k doterajšej dĺžke konania (m. m. III. ÚS 107/04).

K zbytočným priet'ahom v súdnom konaní môže dôjsť nie len nekonaním príslušného súdu, ale aj nesprávnou (neefektívnou) činnosťou súdu, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníka súdneho konania vo veci, s ktorou sa na súd obrátil (II. ÚS 2/01).

Podľa zistenia ústavného súdu okresný súd uskutočnil pojednávanie v tejto veci 17. decembra 2003, t. j. takmer pol roka po tom, čo mu bol doručený spisový materiál v tejto veci (25. júna 2003).

Pojednávanie uskutočnené 17. decembra 2003 bolo okresným súdom odročené za účelom vykonania znaleckého dokazovania. Okresný súd však k jednoduchým úkonom

smerujúcim k zabezpečeniu tohto dôkazného prostriedku pristúpil až 19. februára 2004, keď vydal uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania.

V dôsledku námietky zaujatosti vznesenej navrhovateľkou okresný súd vydal 12. marca 2004 uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania, ktorým ustanovil v tejto veci novú znalkyňu a uložil jej povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote 30 dní. Ustanovená znalkyňa si však povinnosť uloženú jej uvedeným uznesením v stanovenej lehote nesplnila. Okresný súd k urgencii, resp. k telefonickým výzvam znalkyni, aby mu vypracovaný znalecký posudok doručila, pristúpil až po doručení sťažnosti na prieťahy v konaní podanej právnu zástupkyňou sťažovateľa 23. septembra 2004 a po následnom doručení žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľa o uloženie poriadkových opatrení ustanovenej znalkyni 20. októbra 2004. Znalecký posudok bol napokon okresnému súdu doručený 22. októbra 2004, t. j. po viac ako siedmich mesiacoch od nariadenia znaleckého dokazovania.

Okresný súd uskutočnil v tejto veci 14. januára 2005 ďalšie pojednávanie, ktoré bolo odročené za účelom nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania. Uznesenie o nariadení znaleckého dokazovania však okresný súd vydal až 30. júna 2005, t. j. po viac ako pol roku.

Právna zástupkyňa sťažovateľa následne 15. júla 2005 vzniesla námietku zaujatosti proti ustanovenej znalkyni. Okresný súd o tejto námietke rozhodol uznesením z 20. októbra 2005, ktorým znalkyňu z vykonávania úkonov v tomto konaní nevytlúčil. Na základe odvolania podaného právnu zástupkyňou sťažovateľa proti uzneseniu z 20. októbra 2005 Krajský súd v Košiciach napokon uznesením z 22. decembra 2005 zmenil napadnuté uznesenie tak, že znalkyňu z tohto konania vylúčil.

Okresný súd uznesením z 24. januára 2006 ustanovil v tejto veci novú znalkyňu, ktorej uložil povinnosť vypracovať znalecký posudok v lehote 40 dní. Znalecký posudok bol však okresnému súdu doručený znalkyňou až po takmer šiestich mesiacoch - 17. júla 2006.

Podľa názoru ústavného súdu z uvedených skutočností je zrejmé, že organizácia procesného postupu okresného súdu pri zabezpečovaní dôkazných prostriedkov predovšetkým znaleckých posudkov, ale i príprave a nariadovaní pojednávani nezodpovedala jeho povinnosti organizovať svoj procesný postup v súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil ten stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovateľ v dôsledku právoplatne neskončeného konania nachádzal.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v preskúmanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 70 000 Sk z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu v konaní vedenom v súčasnosti pod sp. zn. 15 C 202/03, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu predovšetkým povahu tohto sporu, ako aj skutočnosť, že namietané konanie nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 30 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou JUDr. I. R. Ústavný súd úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2006 (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to v sume 2 730 Sk (za jeden úkon

právnej služby) a 2 x 164 Sk režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) a 19 % DPH. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 6 887,72 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. júla 2007